

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

פסחים דף נב.

מה סברת ת"ק ור' יהודה בנידונים דלהלן?

מה סברת ת"ק ור' יהודה?	בנידון...		
		לרב	להו"א
לת"ק צריך לבער לר"י אין צריך	המוליך פירות ממקום שלא כלו למקום שלא כלו ושמע שכלו במקומו ¹	למסקנא	שישא
לת"ק אין צריך לבער לר"י צריך ²			
לת"ק אין צריך לבער לר"י צריך ⁴	ממקום שלא כלו למקום שכלו והחזירן למקומו ³	לאביי	
לת"ק אין צריך לבער לר"י צריך ⁵	הכובש ג' כבשים בחבית אחת וכו'	לרב אשי	
לת"ק אין צריך לבער לר"י צריך ⁶	האם אוכלים בתמרים וכו'	לרבינא	

הכובש שלשה כבשים בחבית אחת, מה דינם לענין ביעור כשחלקם כלו כבר לבהמה?

הירק האחרון	הירק האמצעי	הירק הראשון	
כשכלה מהראשון אסור לאכול מכולם			לר' אליעזר
עד שלא יכלה האחרון מותר לאכול מכולם ⁷			לר' יהושע
כשהוא כלה - הוא אסור	כשהוא כלה - הוא אסור	כשהוא כלה - הוא אסור	לרבנן גמליאל

¹ הוקשה לגמ' להעמיד את דברי ר' יהודה על הדין המוזכר במשנה, שהוא: "המוליך פירות שביעית ממקום שכלו למקום שלא כלו, או ממקום שלא כלו למקום שכלו - חייב לבער" ושעל זה אמר ר' יהודה "צא והבא לך אף אתה מהיכא דאייתינהו" דמשמע שסובר ר' יהודה שאין צריך לבער. דזה לא יתכן, דהרי ודאי לא חולק ר' יהודה על הכלל "נותנים עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שבא לשם". ולכן פירשה הגמ' שקאי דברי ר' יהודה על דיוק מתניתין, שדייקינן מילתא אחריתי "או ממקום שלא כלו למקום שלא כלו ושמע שכלו במקומו", ועל זה דנים ת"ק ור' יהודה.

² מסקנא זו באה מחמת דברי ר' אלעזר ד"לא אמר ר' יהודה אלא לחומרא".

³ אביי מעמיד את נידון מחלוקת ת"ק ור' יהודה, בנידון המוזכר במשנה, דהיינו שהוציא פירות שביעית ממקום שלא כלו למקום שכלו, ורק מוסיף אביי שמייירי בכה"ג שהחזירן אח"כ שוב למקומו. [ולא כדברי רב שישא שנדחק להעמיד בנידון אחר שלא נזכר להדיא במשנה].

⁴ וה"ק ר' יהודה: "צא והבא לך ממקום שהבאתי אותם עכשיו" - והא כלו להו, כלומר וכיון שאתה לא יכול להביא משם עכשיו, אפי' שפירות אלו באו ממקום שלא כלו וחזרו עתה למקום שלא כלו - צריך לבער. והקשה על זה רב אשי, דאיך יתכן שמחמת גב החמור שהובילם ממקום למקום יקלטו להו באיסור.

⁵ ונחלקו במחלוקת ר"ג ור' יהושע דלקמן (עי' טבלא הבאה), ת"ק כר' יהושע, ור' יהודה כר"ג. וה"ק ר' יהודה, "צא והבא לך אף אתה" - מאותו המין שכלה מן השדה, והרי לא תמצא ולכן אסור אותו מין וכסברת ר"ג.

⁶ וה"ק ר' יהודה לת"ק: "צא והבא לך אף אתה" - והרי לא תמצא תמרים במקום הכיפין של הדקל ששם ניטלים בקל לבהמה, ולכן אסור לאכול על סמך תמרים אלו, - וכסברת רש"י. ות"ק ס"ל כת"ק דרשב"ג, שכל עוד שיש בשיצין סגי ואוכלים עליהם.

⁷ נידון זה כגון שכבש בחבית אחת לפת בצל וקפלוט, שכל אחד זמן ביעורו שונה. והנה טעמו של ר"א פשוט הוא, דכיון שבולעים טעם אחד מהשני, ויש כאן מין אחד שנאסר ממילא הכל אסור. אולם טעם ר' יהושע צ"ב. וביארו התוס' (ד"ה הכובש), שבאמת מצד "טעם" אין לאסור, דשונה "טעם" ביעור שמותר לענייני משאר איסורים, ומחלוקתם היא בדרשת הפסוקים, ור' יהושע לומד מהפסוק להתיר אפי' את גוף הירק שכלה - דכיון שמעורב בו היתר גזה"כ להתירו. ורבינו נסים במגילת סתרים פירש, שלא מייירי על ירק ראשון שכלה לבהמה בשדה, אלא ירק ראשון שניתן בחבית. ולשיטתו כל הדינים משתנים כמבואר בתוס'.

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

פסחים דף נב:

אוכלים בתמרים בארץ יהודה עד שיכלה האחרון שבצוער, מה הדין בדלהלן?

כשיש עוד בין הכיפין	כשיש רק בין השיצין	
אוכלים עליהם ¹		לתנא קמא
אוכלים עליהם	אין אוכלים עליהם	לרשב"ג

"שלוש ארצות לביעור" וכו', האם אוכלים מארץ אחת על חברתה? [תוד"ה עד].

מיהודה על עבר הירדן או גליל ולהיפך	בג' ארצות שבכל ארץ וארץ ²	
אין אוכלים	אוכלים ³	לרש"י
אין אוכלים	אין אוכלים	לתוס'

מאימתי הפרי אסור משום ערלה?

בענבים	בשאר מינים	
מעט שהוא סמדר ⁴	לב"ש: משיוציאו	לר' יוסי
מעט שיוציאו בוסר כפול הלבן	לב"ה: החרובין משישרשו וכו'	לרבנן ⁵

¹ ת"ק אמר בסתם שאוכלים תמרים בכל ארץ יהודה עד שיכלה האחרון שבצוער, ולא חילק בדבר בין אם נשאר התמרים בין הכיפים (דהיינו כפות הדקל - ששם יכולה הבהמה ליטול משם), לבין אם נשאר בין השיצין (דהיינו במקום קוצי הדקל ששם לא יכולה הבהמה ליטול משם).

² הנה כל ארץ מהגי ארצות שהם יהודה עבר הירדן והגליל, מתחלקת לעוד ג' ארצות בתוכה, והם ארץ השפלה ארץ העמק וארץ ההר.

³ רש"י מפרש שנידון ג' ארצות לביעור הוא רק על הארצות עצמם - יהודה עבר הירדן והגליל, אולם ג' הארצות שמתחלקות בכל ארץ וארץ לא באו לנידון ביעור, ואדרבה כוונת המשנה לומר שאפ"י שיש ג' ארצות בכל ארץ וארץ בכל אופן אין חלוקים בביעור, ובכל ארץ יהודה אוכלים על מה שלא כלה לבהמה או בהר או בעמק או בשפלה.

⁴ וזה זמן מוקדם, דהוא עוד לפני שהענבים נעשים בוסר כשיעור של פול הלבן.

⁵ ר' אילעאי קץ כפנייתא (קצץ דקל עם תמרים קטנים לצורך קורות) בשביעית. והקשתה הגמי היכי עביד הכי, הא כתיב "לאכלה" - ולא להפסד, ואמרה דאין לומר שכאן כיון שעדיין לא בא הפרי בשיעור פרי לא חשוב הפסד. דהא אמר רב נחמן, דשומר הפרי בתמרים (שהוא כמו הקפרס באביונות) - נושר מן הפרי בעוד שלא נגמר הפרי, ובכל אופן יש בו דין ערלה. וניסתה הגמי לומר, שזה רק לפי דעת ר' יוסי שסובר שסמדר בענבים נקרא פרי, וה"ה בתמרים ובאביונות שמחשיב להם פרי אפ"י קודם שנגמרו, ואילו רבנן חולקים על זה. ודחתה הגמי, דרבנן מודים לר' יוסי בשאר פירות שנקראים פרי גם קודם גמר ביטולם, וא"כ דברי רב נחמן הם אליבא דכו"ע.